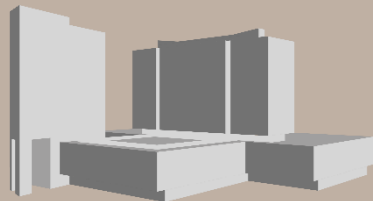

Paleis van Justitie

Faseringsplan fase V
01/05/2026

Consortium PvJ

Colofon

Project	Paleis van Justitie, Den Haag
Projectcode	2500975
Onderdeel	Fasering
Titel	Faseringsplan fase V
Documentcode	CPVJ_AL_6_SV_WV_V_D05
Samengesteld door	ir. J. (Jorn) de Jong RO / ir. (Anna) Eskes
Opdrachtgever	Rijksvastgoedbedrijf
Ontwerpteam	Consortium Paleis van Justitie Nudus HUB Karres en Brands ABT Huygen bbn Meelis & Partners
Penvoerder	ABT Delftechpark 12 2628XH Delft Postbus 82 6800AB Arnhem +31 (0)15 2703611

Versie	Datum	Auteur	Review	Vrijgave
2.1	01-05-2026	J. de Jong	R. van Wely	R. van Wely

1 INLEIDING

Voor u liggen de documenten fase V, voor de renovatie van het Paleis van Justitie Den Haag. Alvorens er gestart kan worden met de grootschalige renovatie dienen een aantal ingrepen en tijdelijke voorzieningen gerealiseerd te worden, we noemen deze fase V.

Het betreft het realiseren van:

- Tijdelijke zittingszalen patio, trappenhuis en liftkern;
- Tijdelijke hellingbaan Theresiastraat, deels sloop P2 laag, tijdelijke gevel, trappenhuis en stabiliteitsvoorzieningen;
- Permanente hellingbaan Juliana van Stolberglaan.

Tijdelijke zittingszalen patio

Om tijdens de renovatie van het Paleis over voldoende zittingszalen te beschikken, dienen er drie tijdelijke zittingszalen gemaakt te worden. Deze worden gerealiseerd in de bestaande patio op de derde verdieping van het voorste bouwdeel van de laagbouw (P1L, bouwdeel I). Om deze bruikbaar te maken wordt deze aangesloten op het hart van het gebouw en worden ze via de bestaande patio's ontsloten met een trappenhuis en een liftkern.

Tijdelijke hellingbaan Theresiastraat

Om tijdens de renovatie het Paleis bruikbaar en bereikbaar te houden dient de laagbouw aan de Theresiastraat deels gesloopt te worden. De bestaande kern wordt gesloopt en er moet een tijdelijk trappenhuis en gevel gemaakt worden. Er moet een nieuwe tijdelijke stabiliteitsvoorziening worden gemaakt. Om het achterterrein bereikbaar te maken moet er een tijdelijke hellingbaan worden gemaakt.

Permanente hellingbaan Juliana van Stolberglaan

Om tijdens de renovatie het Paleis bruikbaar en bereikbaar te houden dient er aan de Juliana van Stolberglaan een nieuwe hellingbaan gemaakt te worden. Dit is een permanente hellingbaan, omdat deze ná de renovatie ook noodzakelijk is.

De werkzaamheden van de grootschalige verbouwing die plaats gaat vinden ná fase V vormen geen onderdeel van de opdracht en documentatie. Ter illustratie is een impressie van het eindbeeld bijgevoegd.

1.1 Leeswijzer

Naast een beschrijving van de integrale aanpak van de fasering in bouwfase V (Hoofdstuk 2) inclusief een algemene beschrijving van de uitgangspunten en aandachtspunten (Hoofdstuk 2.2). Hoofdstuk 3, 4 en 5 bevatten respectievelijk de omschrijving van de aanpassingen voor de werkpakketten V1 (tijdelijke zittingszalen), V2 (sloop noordelijk deel P2 laagbouw en realisatie hellingbaan Theresiastraat) en V3 (hellingbaan Juliana van Stolberglaan).

Deze rapportage moet als richtinggevend worden gezien.

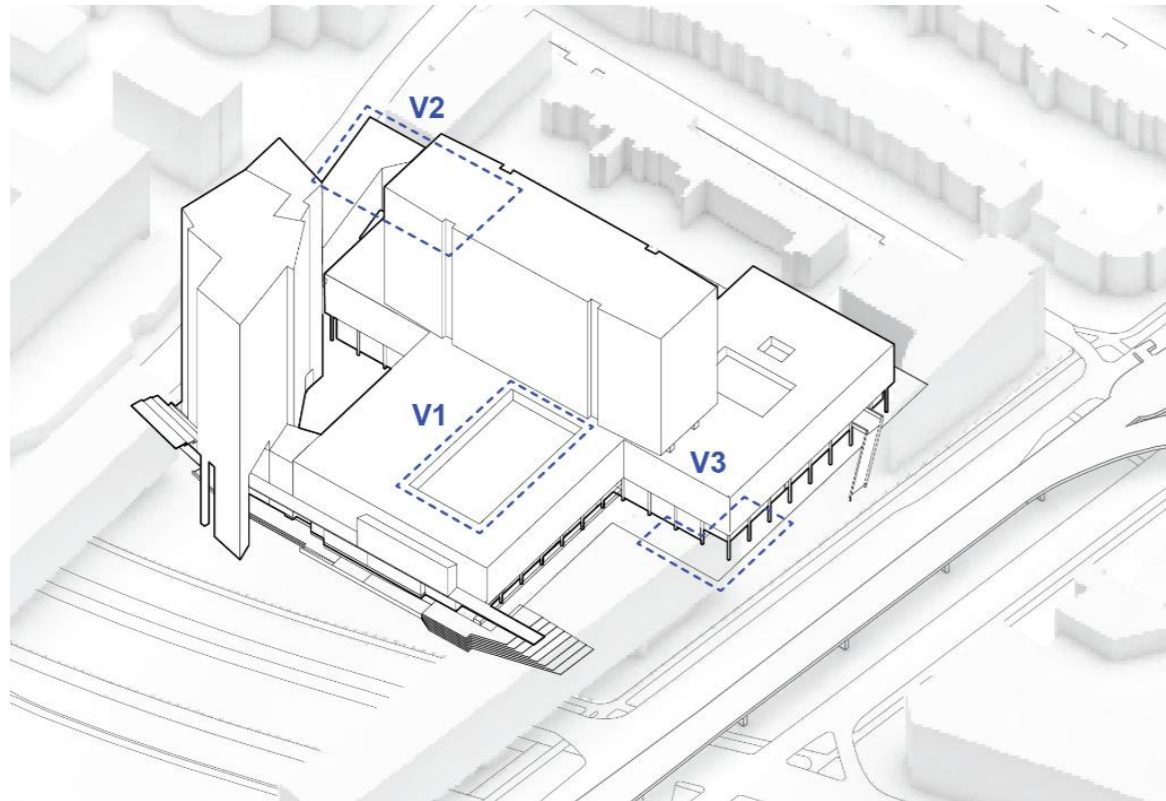
2 BOUWFASE V, INTEGRALE AANPAK FASERING

2.1 Inleiding

Om de grootscheepse renovatie van Paleis van Justitie mogelijk te maken zijn voorbereidende aanpassingen aan het gebouw nodig. Dit zijn aanpassingen waarbij extra toegangen tot het parkeerterrein worden gerealiseerd en extra zittingszalen worden toegevoegd.

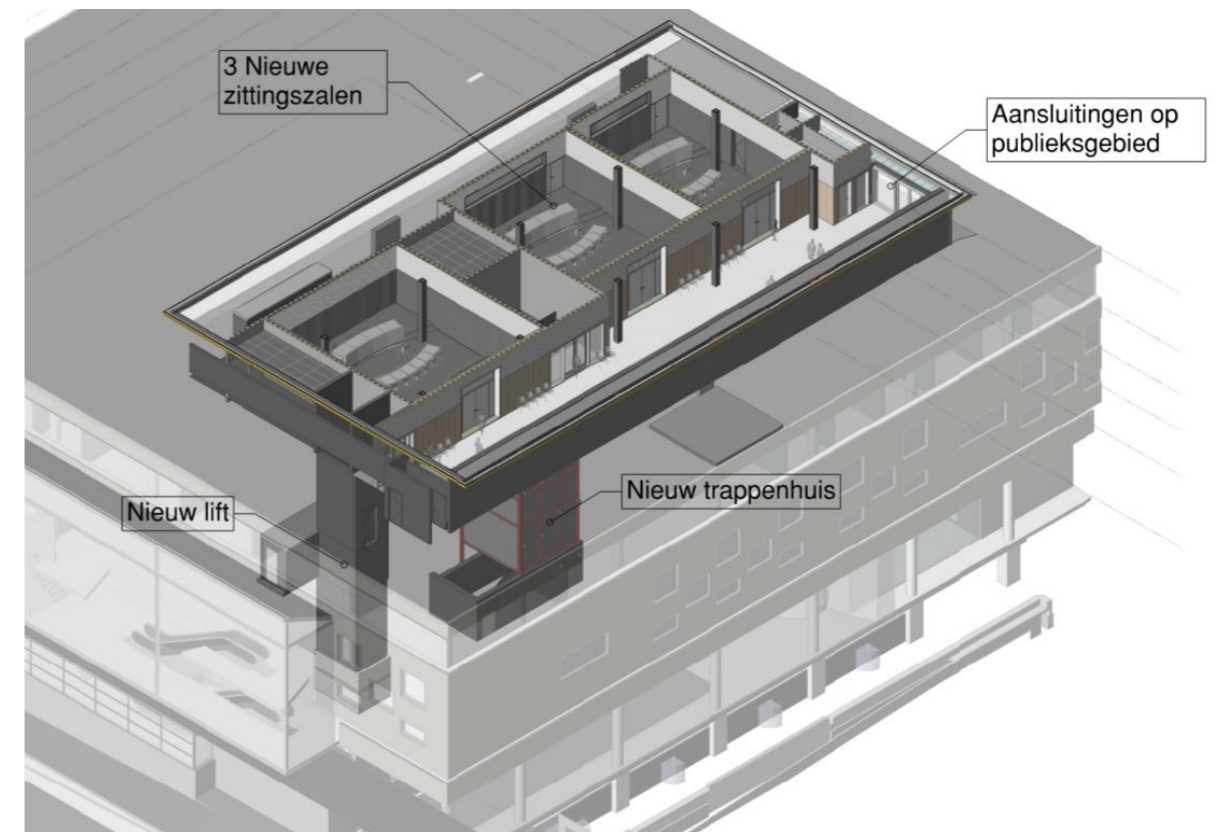
De voorbereidende aanpassingen worden in fase V, de voorbereidende fase, uitgevoerd. Deze worden in de navolgende paragrafen beschreven en zijn per discipline omschreven. Er is bijzondere aandacht gegeven aan geluidsproductie en -hinder, brandveiligheid, beveiliging, constructie, installaties, en algemene bouwlogistiek. Voor beveiliging wordt verwezen naar de beveiligingsrapportage in deze TO set, in verband met de vertrouwelijke aard van deze informatie.

Dit faseringsplan voor fase V moet gelezen worden in combinatie met de tekeningen en andere relevante rapportages van de afzonderlijke disciplines, het BVC plan en andere documenten die in de documentenlijst zijn benoemd.

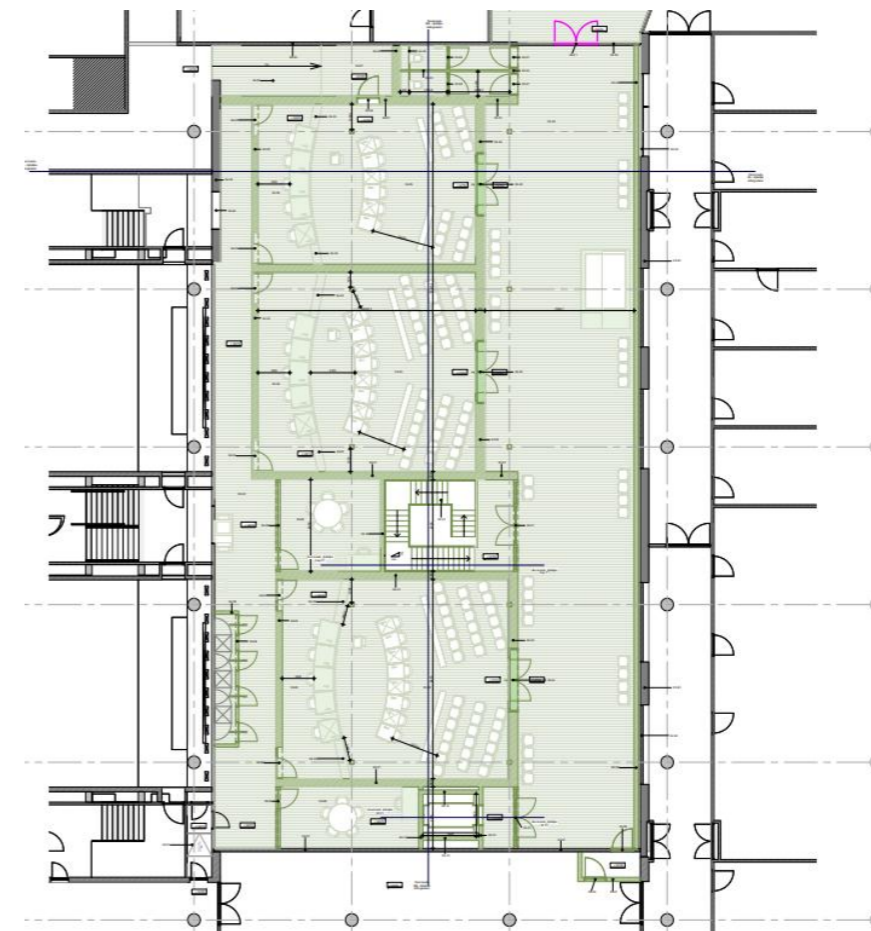

Figuur 1 - Verschillende locaties waar aan het Paleis van Justitie moet worden gewerkt in fase V

De aanpassingen aan het Paleis hebben betrekking op drie verschillende locaties (zie Figuur 1). Een voorbeeld van de uitwerking van het faseringsplan voor werkpakket V1 is te zien in Figuur 2 en Figuur 3.

Figuur 2 - Impressie van de bouwkundige aanpassing werkpakket V1 in P1 bouwdeel 1

Figuur 3 - Plattegrond P1 derde verdieping, tijdelijke zittingszalen (fragment tekening architect)

Binnen bouwfase V wordt onderscheid gemaakt in drie werkpakketten (percelen). Bij ieder pakket wordt een lokaal gedeelte van het bestaande gebouw verbouwd of gedemonteerd (Figuur 1):

- Werkpakket V1: realisatie tijdelijke zittingzalen;
- Werkpakket V2: sloop noordelijke deel P2 laagbouw en realisatie tijdelijke hellingbaan;
- Werkpakket V3: realisatie toegang en hellingbaan aan de Juliana van Stolberglaan.

2.2 Algemene uitgangspunten- en aandachtspunten voor bouwfase V

In de navolgende paragrafen worden per werkpakket en per discipline de aanpak, aandachtspunten en omvang van de werkzaamheden omschreven. Voor het faseringsplan gelden algemene uitgangspunten en aandachtspunten die voor alle werkpakketten in bouwfase V gelden en aandachtspunten die relevant zijn voor een specifiek pakket.

De volgende uitgangspunten zijn genomen bij de uitwerking van het faseringsplan:

1. Als onderdeel van de werkpakketten wordt er lokaal verbouwd binnen bouwdelen die in gebruik zijn, t.b.v. tijdelijke voorzieningen. De verbouwingen kunnen leiden tot overlast voor zowel de gebruikers van het Paleis als voor omwonenden van het Paleis. De grootst mogelijke aandacht moet worden besteed aan het minimaliseren van de overlast, het borgen van de veiligheid (bouwveiligheid, gebouwbeveiliging en beveiliging bedrijfsprocessen) en het voldoen aan de beveiligingseisen.
2. De bouwwerkzaamheden voor de verschillende werkpakketten zijn volgordelijk en kunnen niet simultaan plaatsvinden. De volgordelijkheid komt voort uit de bedrijfscontinuïteit.
3. Bouwveiligheidszones (bijvoorbeeld van bouwkransen) overlappen met gebruiksgebieden. Dit vraagt extra aandacht.
4. Bouwlogistiek vindt via separate toegangen plaats. Waar technisch en operationeel mogelijk wordt gekozen voor het fysiek en/of organisatorisch scheiden van de verschillende stromen. Indien deze scheiding niet (volledig) kan worden gerealiseerd, moeten te allen tijde passende en continue veiligheidsmaatregelen worden toegepast om de stromen veilig en aantoonbaar van elkaar gescheiden te houden. Deze maatregelen omvatten onder andere passende beveiliging, toezicht en controlemechanismen conform geldende veiligheidsnormen. De bouwlogistiek wordt niet gemengd met publieks- en gebruiksgebied.
5. Voor dit project geldt dat werkzaamheden kunnen plaatsvinden op werkdagen (maandag t/m vrijdag) tussen 07:00 en 19:00 uur en op zaterdagen tussen 09:00 en 17:00 uur. Vanwege overlast richting omwonenden en Paleispartners kunnen specifieke eisen gesteld worden aan de werktijden.

In Bijlage C – Notitie ‘Aanvullende toelichting/ ontwerpoverweging fase V1, V2 en V3’ zijn ter informatie, de ontwerpoverwegingen beschreven die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van het ontwerp van de werkpakketten V1, V2 en V3.

2.2.1 Overlast

Zowel de gebruikers van het Paleis als de omwonenden kunnen overlast ervaren tijdens de uitvoering van de werkzaamheden voor fase V. Overlast die voor de Paleispartners van invloed kan zijn op de bedrijfscontinuïteit en veroorzaakt wordt door:

- Geluidoverlast;
- Trillingen;
- Stofoverlast.

De werkzaamheden voor V1, V2 en V3 moeten uitgevoerd worden in publieks- en/of gebruiksgebied. Vanuit beveiligingsoogpunt moeten de werkzaamheden in publieks- en/of gebruiksgebied buiten de reguliere kantoor tijden plaatsvinden, zodat er geen aparte beveiligingszone rondom het bouwgebied nodig is, of organisatorische maatregelen nodig zijn om het gewenste beveiligingsniveau in stand te houden.

Geluid naar de omgeving

Voor de werkzaamheden zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op de gevels van het Paleis is gebonden aan maximale dagwaarden, deze zijn in de notities ‘Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V1 tijdelijke zittingzalen’, en ‘Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V2 en V3’ benoemd.

Door het tijdig uitvoeren van een goedgekeurde nulmeting naar het achtergrondniveau in de omgeving kan eventueel een verruiming van het toegestane geluidniveau worden aangevraagd bij de Gemeente Den Haag. In dit geval zal gebruik moeten worden gemaakt van de stilste techniek, het bouwlawaai zal moeten worden gemonitord, uitvoering zal moeten plaatsvinden op het minst bezwaarlijke tijdstip en de omgeving zal hierover tijdig geïnformeerd dienen te worden.

Ter voorkoming van geluidsoverlast richting geluidgevoelige bestemmingen (woningen en onderwijscomplex van de Hogeschool InHolland Den Haag), zullen geluidbeperkende maatregelen door de aannemer getroffen moeten worden.

Tijdens de werkzaamheden moet de aannemer alle mogelijke maatregelen nemen om overlast te minimaliseren voor omwonenden en gebruikers. Denk hierbij aan:

- Kiezen voor de stilste methode
- Kiezen voor de methode die leidt tot de minimale tijdsduur van de hinder
- De overdrachtsweg naar de ontvanger afschermen
- Uitvoeren op het minst bezwaarlijke tijdstip
- De omgeving informeren over de te verwachten hinder
- Opleiding en training van medewerkers voor het op geluidarme wijze uitvoeren van werkzaamheden
- Het voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden vaststellen van de te verwachten overlast door middel van proefmetingen en prognoses.
- Het, indien noodzakelijk, stilleggen van de werkzaamheden, mochten deze onverhoopt toch tot overlast leiden
- Het continu monitoren van de optredende geluidniveaus
- Etc..

Geluid intern

Het maximale geluiddrukkniveau in de rechtbank ten gevolge van bouw- en sloopactiviteiten tijdens de renovatie is gebonden aan maximale waarden, deze zijn in de notities ‘Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V1 tijdelijke zittingzalen’, en ‘Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V2 en V3’ benoemd.

Vanwege het voorkomen van geluidsoverlast die deze maximale geluiddrukkniveaus overschrijden richting de gebruikers moeten geluidsoverlast producerende werkzaamheden buiten kantoor tijden plaatsvinden. Dit laatste zal echter moeten plaatsvinden met in acht name met de strikte eisen en randvoorwaarden die gesteld worden uit het oogpunt van het beperken van de geluid- en trillingsoverlast als gevolg van bouw- en sloopactiviteiten richting geluidgevoelige bestemmingen (woningen en onderwijscomplex van de Hogeschool InHolland Den Haag) in de omgeving rond het Paleis van Justitie.

Daarmee is een belangrijke algehele conclusie is dat het niet mogelijk is om deze renovatie uit te voeren zonder dat zeer veel aandacht wordt besteed aan het beperken van geluidsoverlast richting de gebruiker en de omgeving van het Paleis van Justitie. Omdat er echter ingrijpende en grootschalige bouw- en sloopactiviteiten voorzien worden die geluid produceren, zal dit in de aanpak en voorbereiding van de aannemer extra aandacht vragen. Ook zal dit tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden een continu punt van aandacht en monitoring dienen te zijn.

De werkzaamheden voor V1 vinden in gebruiksgebied plaats, waardoor de gebruiker tijdens kantoortijden gehinderd zou worden. Om deze reden en om beveiligingstechnische redenen moeten de werkzaamheden aan V1 over het algemeen buiten de kantoortijden worden uitgevoerd.

De werkzaamheden voor V2 vinden plaats aan een gedeelte van het Paleis van Justitie dat speciaal ten behoeve van de werkzaamheden wordt uitgehuurd, zodat de het bouwdeel dat gedemonteerd en aangepast wordt niet in gebruik is. Dit betekent uiteraard niet dat er geen overlast kan ontstaan voor de omwonenden en de gebruikers van het Paleis in andere delen van het gebouw. Dit zal echter moeten plaatsvinden binnen de grenswaarden die daaraan gesteld zijn.

De werkzaamheden voor V3 vinden hoofdzakelijk in en net buiten de parkeergarage van P1 bouwdeel 3 plaats. Aangezien de constructie van de parkeergarage direct gekoppeld is aan de constructie van P1 bouwdeel 3 kan de gebruiker tijdens kantoortijden gehinderd zou worden. Om deze reden en om beveiligingstechnische redenen moeten de werkzaamheden aan V3 over het algemeen buiten de kantoortijden worden uitgevoerd.

Trillingen- en stofoverlast

Voor trillingen zijn diverse richtlijnen van toepassingen: SBR deel A (schade aan gebouwen), SBR deel B (voorkomen van hinder voor personen) en SBR deel C (storing aan apparatuur). Deze eisen zijn ook opgenomen in de algemene bestekparagrafen.

Ook de eisen ter voorkoming van stofoverlast zijn opgenomen in de algemene bestekparagrafen.

2.2.2 Stikstofuitstoot

Voor de renovatie van het Paleis van Justitie geldt de wettelijke verplichting om aan te tonen dat de stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Het uitgangspunt is een emissiearme bouwplaats te realiseren, waarbij zoveel mogelijk elektrisch materieel wordt ingezet.

Voor de vergunningsaanvraag van de gehele renovatie van het Paleis is een maximale jaarlijkse emissie bepaald van 20,8 kg/j NO_x en 4,2 kg/j NH₃.

Voor gehele bouwfase V (duur: circa 12 maanden) is de stikstofuitstoot van mobiele werktuigen berekend, uitgaande van de inzet van (zo veel mogelijk) elektrisch materieel.

De jaarlijkse uitstoot van stikstof in relatie tot de werkzaamheden moeten onder de genoemde plafondwaarden blijven. In de rapportage duurzaamheid wordt een verdeling van het stikstofbudget getoond voor fase V1, 2 en 3. De aannemer moet de uitvoeringsmethodiek zodanig afstemmen dat aan de plafondwaarde wordt voldaan. Denk hierbij aan:

- Inzet van elektrisch materieel waar mogelijk.
- Fossiel materieel uitsluitend stageklasse V.
- Geen personenvervoer op fossiele brandstof naar de bouwplaats.
- Vrachtverkeer laden/lossen binnen 2 uur, waarbij stationair draaien wordt vermeden.

Voor een uitgebreide toelichting en de aan te houden uitgangspunten wordt verwezen naar de rapportage 'Duurzaamheid'.

2.2.3 Uitvoeringsvolgorde werkpakketten V1, V2 en V3

De werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl het Paleis van Justitie in gebruik blijft. Om het bedrijfsproces van de gebruikers van het Paleis van Justitie zo min mogelijk te hinderen moeten de werkzaamheden in een specifieke volgorde worden uitgevoerd. De uitvoeringsvolgorde komt voor een belangrijk deel voort uit het faciliteren van het gehechtentransport. Voor het gehechtentransport moet te allen tijde een primaire - en een secundaire toegangsrouten worden geborgd.

Voor de fasering wordt uitgegaan van de onderstaande volgordelijkheid (ook weergegeven in Figuur 4 - Prioritering werkpakketten V1, V2 en V3 ter voorbereiding op de renovatie van PvJ):

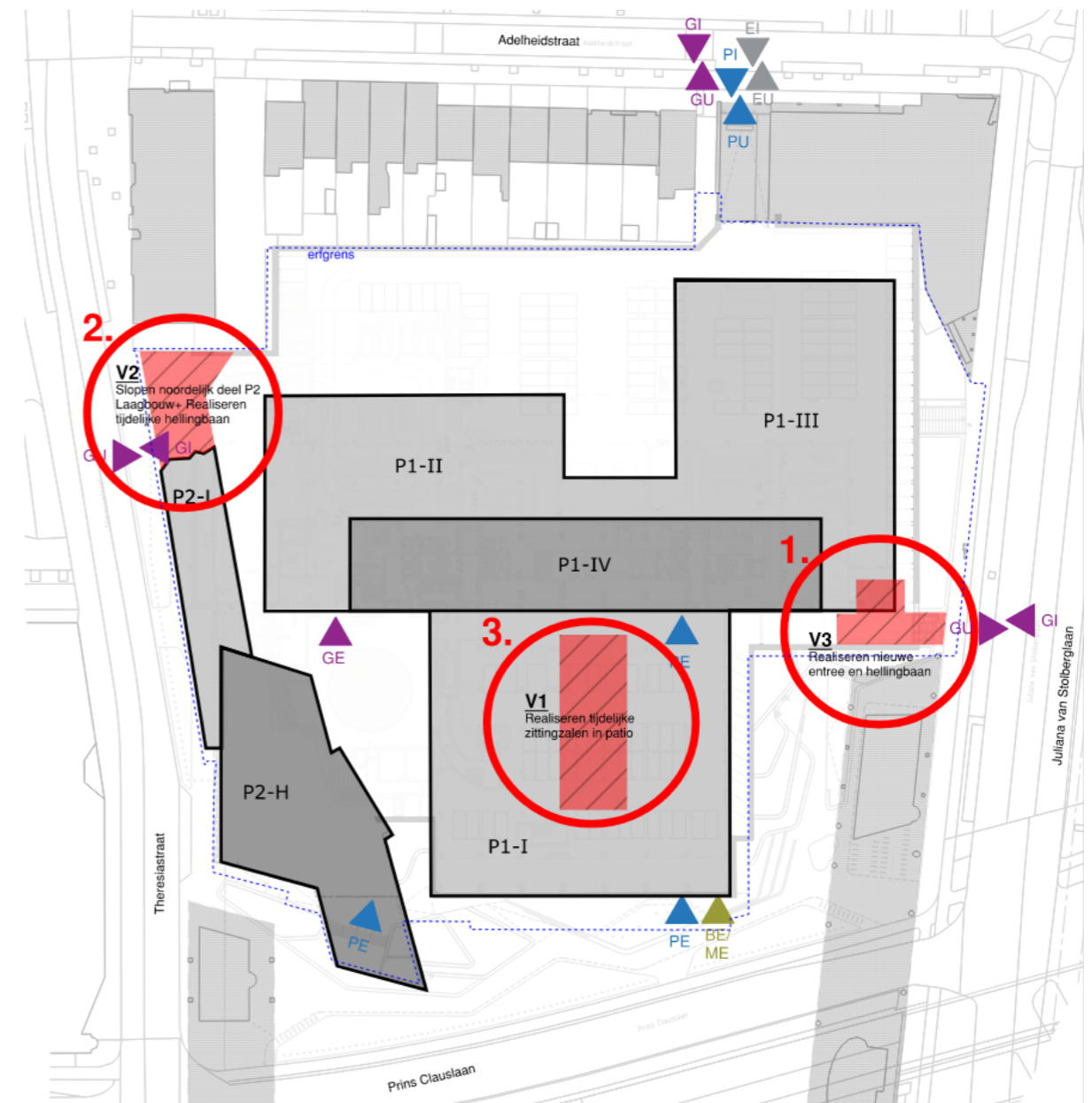
1. V3 en daarna deels gelijktijdig V1 en V2;

De aannemer van V2 heeft de coördinatie verplichting tussen (met name) V2 en V1.

De volgordelijkheid is ook in een voorlopige planning inzichtelijk gemaakt, zie Bijlage A – Benadering bouwtijd.

Voor de verschillende werkpakketten: V1, V2 en V3 gelden specifieke aandachtspunten. Naast een globale omschrijving van de bouwactiviteiten zijn in de volgende hoofdstukken per bouwfase de aandachtspunten benoemd die betrekking hebben op verschillende raakvlakken, zoals:

- Functioneel;
- Beveiliging;
- Akoestiek & bouwfysica;
- Brandveiligheid;
- Constructie;
- Installaties.

Figuur 4 - Prioritering werkpakketten V1, V2 en V3 ter voorbereiding op de renovatie van PvJ

2.2.4 Benadering bouwtijd

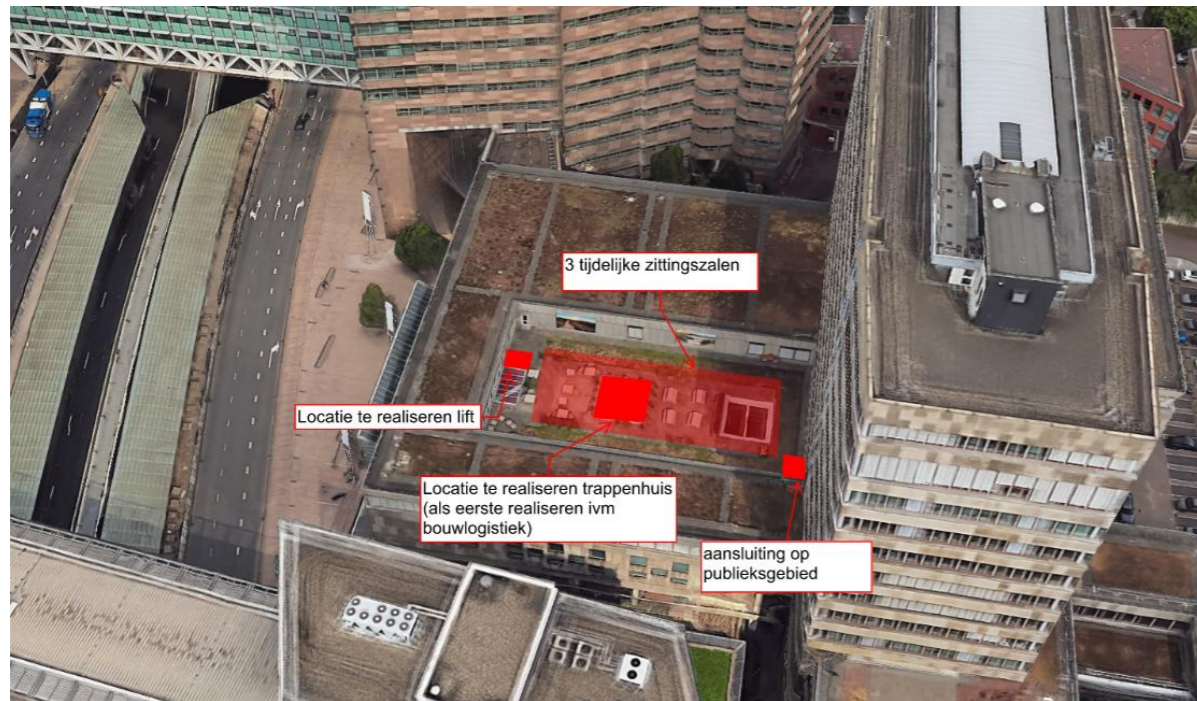
Aan de hand van een balkenplanning is een benadering van de bouwtijd opgesteld. In de indicatieve planning zijn alle werkpakketten: V1, V2 en V3 uitgesplitst in bouwactiviteiten, en uitgebreid met doorlooptijden en gelijktijdigheid. In deze planning zijn volgordelijkheden inzichtelijk gemaakt.

De planning van fase V is als Bijlage A – Benadering bouwtijd toegevoegd. De planning is gebaseerd op aannames en kennis die beschikbaar is in deze ontwerpfase. In de vervolgfase is het essentieel dat de benadering van de bouwtijd wordt doorontwikkeld in nauwe samenwerking met opdrachtgever, gebruiker en aannemer. De afstemming tussen aannemer en gebruiker zal bepalend zijn voor de uiteindelijke bouwtijd en de ervaren overlast voor gebruiker en omgeving.

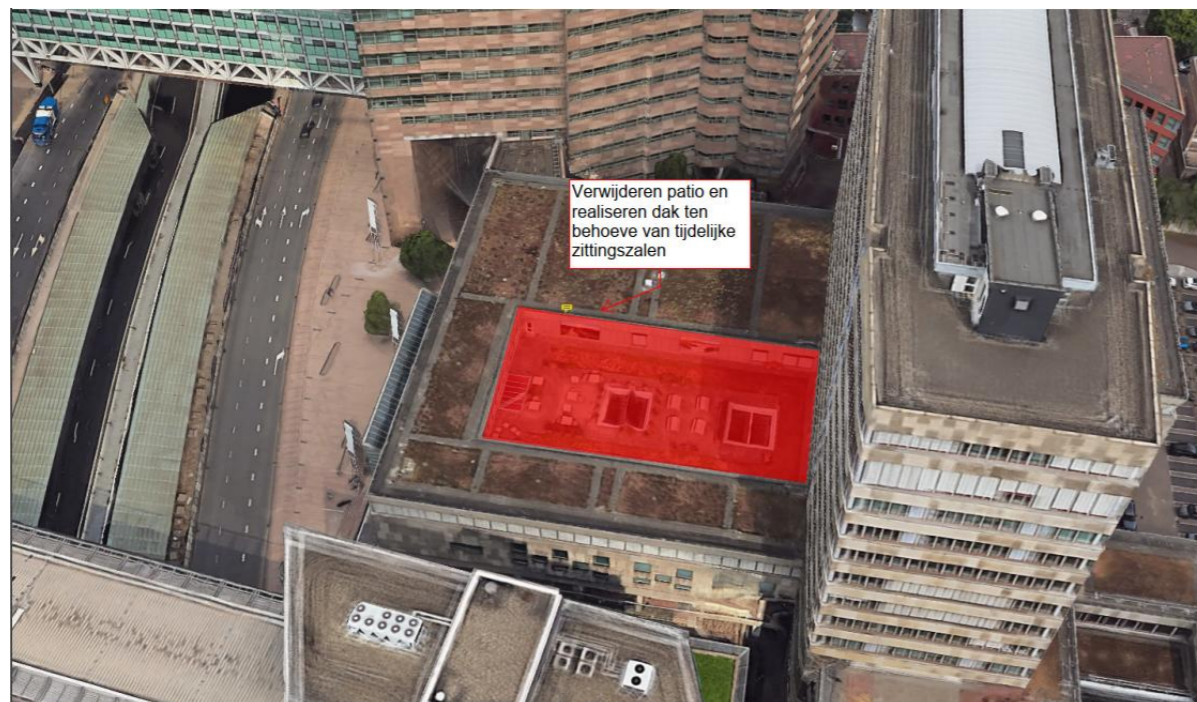
3 V1: REALISATIE TIJDELIJKE ZITTINGSALEN

3.1 Omvang werkzaamheden

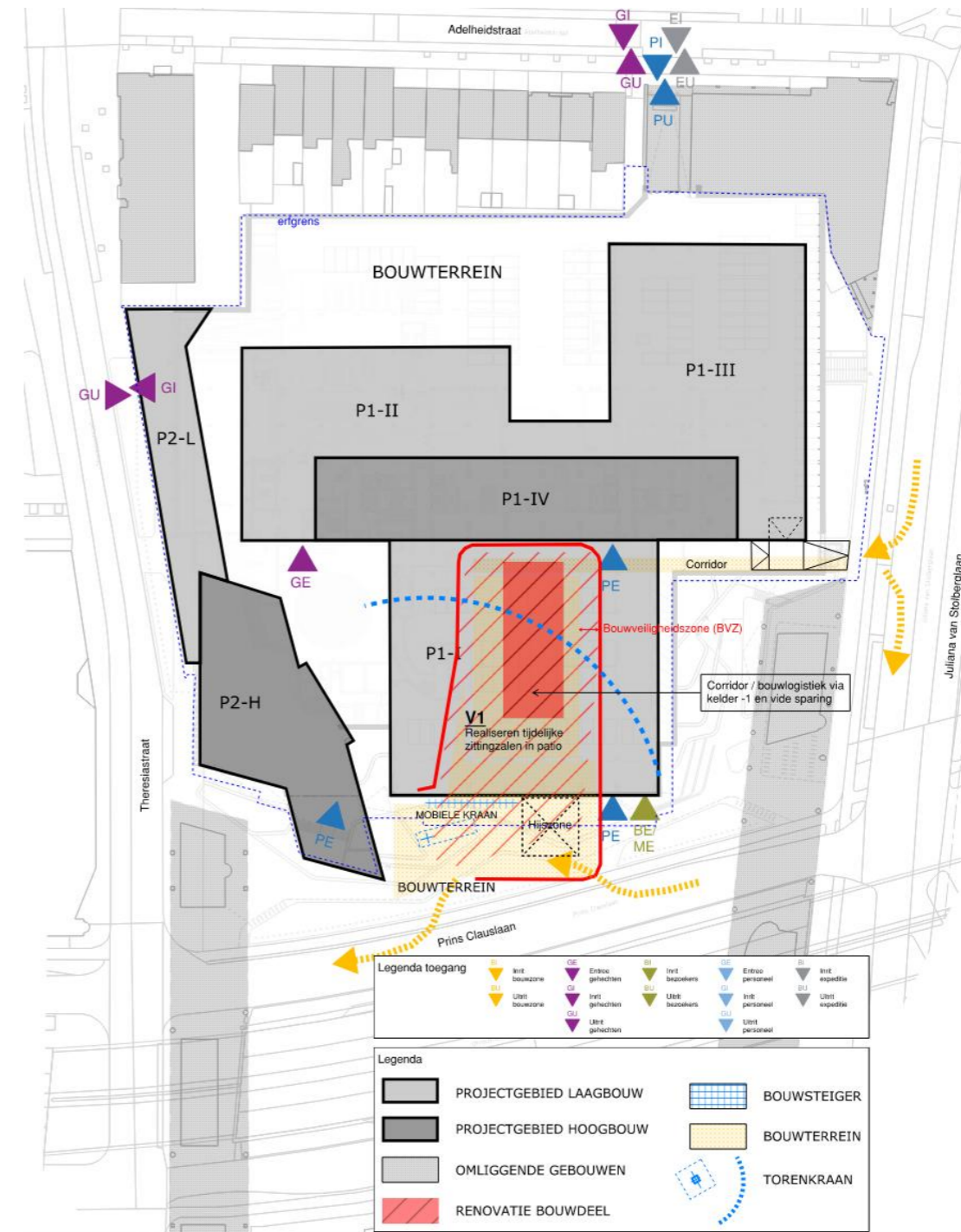
In V1 vinden de bouwwerkzaamheden plaats in relatie tot de tijdelijke zittingszalen in de bestaande patio (3^e verdieping) van P1 bouwdeel I (zie Figuur 5, Figuur 6 en Figuur 7). De realisatie van een tijdelijk trappenhuis en een tijdelijke lift en de aansluitingen op de bestaande infrastructuur maken ook onderdeel uit van V1. De werkzaamheden aan V1 kunnen starten nadat de werkzaamheden van V3 zijn afgerond.

Figuur 5 - Indicatie werkpakket V1 (bron: Google Streetview)

Figuur 6 - Indicatie werkpakket V1 (bron: Google Streetview)

Figuur 7 - Indicatie bouwterrein t.b.v. V1

Belangrijkste bouwactiviteiten:

- Realiseren tijdelijk trappenhuis in vide bouwdeel 1
- Bouw tijdelijke zittingzalen in patio bouwdeel 1, inclusief een tijdelijke lift
- Aanpassen bestaande installaties en/of afschakelen ervan
- Dak: tijdelijke luchtbehandelingsunits P1 bouwdeel I plaatsen
- Dak: interim koelmachine bouwen

3.2 Aandachtspunten

Functioneel

De functionele verstoring op het gebruik wordt in V1 minimaal gehouden. Wel zal het invloed hebben op de volgende zones:

- Parkeerterrein: het voorbereiden van de werken kan alleen wanneer een deel van de parkeerplaatsen wordt vrijgemaakt, zodat een corridor vanaf de nieuwe inrit aan de Juliana van Stolberglaan gemaakt kan worden.
In verband met de bouwlogistiek en de bereikbaarheid van de 3e verdiepingvloer buiten publieksgebied is het aan te bevelen de tijdelijke trap en/of de tijdelijke lift in de vides als eerste te realiseren.
- Openbare ruimte aan de Prins Clauslaan: de openbare ruimte tussen de publieksentree en de entree van P2 wordt vrijgemaakt en ingericht als bouwplaats. Op deze locatie kan ook een bouwkraan komen.
- Verdieping +3 bouwdeel I. De bestaande daktuin in de patio wordt verwijderd en de patio wordt afgedekt met een dak, zodat extra zittingzalen en de aansluitingen op de bestaande ruimten gemaakt kunnen worden. Het realiseren van de aansluitingen kan van invloed zijn op de aanliggende kantoorzone op de 3^e verdieping (facilitaire afdeling).
- Omdat het bouwterrein aan de Prins Clauslaan de bestaande hellingbaan voor minder valide personen afsluit, moet een tijdelijke hellingbaan gerealiseerd moeten worden aan de zijde van P4.
- Een deel van de parkeerplaatsen onder bouwdeel I komt te vervallen. In Bijlage B – Inschatting verlies parkeerplaatsen tijdens de bouw van fase V1, V2 en V3 is een inschatting gegeven welke parkeerplaatsen in deze fase komen te vervallen ten behoeve van de bouwplaats.

Beveiliging

In V1 moeten werkzaamheden worden uitgevoerd aan de bestaande technische beveiligingsinstallaties. Het gaat hierbij om de volgende werkzaamheden:

- Aanpassen van de weerstandsklasse van diverse bestaande wanden.
- Aanbrengen van sluisen tussen publieksgebied en werkgebied.
- Aanbrengen van autorisaties op doorgangen (toegangscontrole).
- Het uitbreiden van het inbraakdetectiesysteem.
- Het uitbreiden van het cameraobservatiesysteem.
- Het plaatsen van door de opdrachtgever verstrekte europrofiel-cilinders.

Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R01: 'Werkomschrijving Beveiliging Fase V1.

Akoestiek & bouwfysica

Voor de tijdelijke zittingzalen gelden de volgende aandachtspunten:

- De realisatie van tijdelijke zittingzalen op het dakterras van P1 bouwdeel I, inclusief het trappenhuis de lift en de aansluiting op het bestaande publieke gebied moeten uitgevoerd worden volgens de uitgangspunten in de notitie 'Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V1 tijdelijke zittingzalen'. Deze werkzaamheden nemen ca. 18 weken in beslag, zie de balkenplanning in Bijlage A – Benadering bouwtijd.
Tijdens deze werkzaamheden is de geluidsproductie niet constant. Als uitgangspunt geldt dat alle bouwactiviteiten bron van geluidsoverlast zijn. Dit betreft niet alleen zwaar constructieve werkzaamheden, maar ook activiteiten als boren in constructies, schuren van constructies, e.d. zullen leiden tot een te hoge mate van overlast. Slechts nadat proefondervindelijk is aangetoond dat een activiteit geen geluidsoverlast veroorzaakt mag deze tijdens gebruiksuren plaatsvinden.
Het gebruik van prefab elementen kan helpen om de geluidsemissies op de bouwplaats te verminderen. Aandachtspunt is de geluidsisolatie van de tijdelijke rechtszalen (inclusief nieuw dak) tegen geluid van buitenaf.

- In hoofdstuk 'Algemene uitgangs- en aandachtspunten voor Bouwfase V' zijn uitgangs- en aandachtspunten omschreven in het kader van overlast die ook relevant zijn voor V1 (bladzijde 5/6 van deze notitie). In de nadere uitwerking moet de aannemer aantonen dat ook deze genoemde algemene punten zijn onderkend en niet tot overlast leiden.

Brandveiligheid

Ten aanzien van nieuwe zittingzalen gelden in hoofdlijnen de volgende wijzigingen:

- De uitbreiding wordt als afzonderlijk brandcompartiment uitgevoerd. Dit compartiment is kleiner dan 1.000 m² en wordt niet gesprinklerd. Hierbij gelden de volgende aandachtspunten:
  - De bestaande gevels dienen brandwerend te worden uitgevoerd (brandwerende voorzetwand en/of brandwerende opbouw in raamkozijnen).
  - Eén vide dient brandwerend te worden dichtgezet. Hierbij wordt de vide afgesloten waardoor de brandveiligheid van de parkeergarage wijzigt. Daarom dient ook op begane grond niveau (boven de parkeergarage) de vide brandwerend dichtgezet te worden en dient de sprinklerinstallatie naar de vide te worden uitgebreid.
- Op enkele posities dient vanwege de nieuwe indeling de bestaande sprinklerinstallatie te worden uitgebreid of aangepast. Dit betreft onder andere:
  - De gehechtengang van de nieuwe zittingszaal met gehechtenopgang;
  - De doorbraak naar het bestaande publieksgebied. Hierbij dient een bestaande pui tussen gesprinklerd en ongesprinklerd gebied brandwerend te worden uitgevoerd/opgewaardeerd;
  - De nieuwe lift bevindt zich in gesprinklerd gebied. De sprinkler dient uitgebreid te worden naar de lifthal op de 3e verdieping.
- Het nieuwe trappenhuis in de vide dient brandwerend te worden uitgevoerd op alle lagen. Aandachtspunten betreffen de opbouw van de wand en de aansluiting met het nieuwe dak
- De brandmeldinstallatie dient te worden uitgebreid/aangepast in de te verbouwen gebieden.
- Het nieuwe zittingzalengebied dient te worden voorzien van brandslanghaspels en noodverlichting.

Constructief

De voornaamste werkzaamheden hebben een relatie met:

- Realiseren tijdelijke (zittings)zalen en trappenhuis in patio (3e verdieping) P1-I. Er wordt vanuit gegaan dat een mobiele kraan die op de Prins Clauslaan staat, wordt gebruikt bij de bouw.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Afsluiting publieke ruimte Prins Clauslaan t.b.v. bouwplaats/ opstelling mobiele kraan.

Installaties

De werkzaamheden bestaan in hoofdzaak in het maken van de gebouwgebonden installaties. Zoals onder andere: energievoorziening, ventilatie- en luchtbehandelingsinstallaties, beveiligingsinstallaties, transportinstallatie, etc.

De werkzaamheden ten behoeve van de installaties bevatten:

- Leveren, monteren, inregelen, beproeven en bedrijfsvaardig opleveren van de installatiedelen, inclusief alle benodigde leidingen, bevestigingsmaterialen en dergelijke;
- Het veilig stellen, spanningsloos of drukloos maken van bestaande installaties;
- Het demonteren en afvoeren de aanwezige bestaande installaties voor zo ver van toepassing;
- Leveren van werk-, sparings- en revisietekeningen;
- Leveren van bedienings- en onderhoudsvoorschriften;
- Leveren van meetstaten en meetrapporten;
- Coördineren met overige uitvoerende genoemde partijen;
- Leveren van bouwaansluiting en bouwplaats verlichting;
- Overdracht en uitleg van de werking van de installaties.

Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R01: 'Werkomschrijving gebouwgebonden installaties V-1'.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Werkzaamheden in gebied dat in gebruik is.
- Werkzaamheden in weekenden nodig.

4.2 Aandachtspunten

Functioneel

De functionele verstoring op het gebruik wordt in V2 minimaal gehouden. Wel zal het invloed hebben op de volgende zones:

- Parkeerterrein:
Een deel van de parkeerplekken vervalt naast nieuwe hellingbaan en door aanleg tijdelijke installatie naast de hellingbaan. In Bijlage B – Inschatting verlies parkeerplaatsen tijdens de bouw van fase V1, V2 en V3 is een inschatting gegeven welke parkeerplaatsen in deze fase komen te vervallen ten behoeve van de bouwplaats

Interne verhuisbewegingen en ingebruikname P4:

- Voordat begonnen wordt aan de werkzaamheden moet heel P2 laag uitgehuisd worden omdat er (nog) geen 2e vluchtweg meer is en omdat er te veel overlast ontstaat. De kantoren die (tijdelijk) komen te vervallen worden in de hoogbouw van P2 in gebruik genomen. Daarna, na V2 zouden de resterende kantoren van P2 laag weer in gebruik kunnen worden genomen.

Beveiliging

In V2 moeten werkzaamheden worden uitgevoerd aan de bestaande technische beveiligingsinstallaties. Het gaat hierbij om de volgende werkzaamheden:

- Aanpassen van de weerstandsklasse van diverse bestaande wanden.
- Aanbrengen van speedgate(s).
- Aanbrengen van autorisaties op doorgangen (toegangscontrole).
- Het uitbreiden van het inbraakdetectiesysteem.
- Het uitbreiden van het cameraobservatiesysteem.

Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R01: 'Werkomschrijving Beveiliging Fase V2 en V3'.

Akoestiek & bouwfysica

Voor de werkzaamheden zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op het Paleis is gebonden aan maximale dagwaarden, deze zijn in de notitie 'Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V2 en V3' benoemd.

Voor de sloop van het noordelijk deel van P2 laagbouw gelden de volgende aandachtspunten:

- De sloop van de noordzijde van P2-laag zal lawaai produceren dat invloed heeft op ruimtes die uitkijken op de bouwplaats en op nabijgelegen woongebouwen. De sloopwerkzaamheden bedragen ca. 7 weken, zie de balkenplanning in Bijlage A – Benadering bouwtijd. Omdat de geluiduitstraling naar zowel de gebruikers van het Paleis van Justitie, alsook de geluiduitstraling naar de omwonenden aan strenge eisen zijn gebonden zal een strategie moeten worden ingezet om deze werkzaamheden op de meest geluidarme wijze uit te voeren. Hierbij dient de strategie te worden gevolgd zoals beschreven op blad 5/6 van dit rapport.
- Ruimten die (gedeeltelijk) tot hetzelfde deel van het gebouw behoren: P2 laag (d.w.z. binnen dezelfde dilatatiegrenzen) zullen hinder kunnen ervaren. Als uitgangspunt geldt dat alle bouwactiviteiten bron van geluidoverlast zijn. Dit betreft niet alleen zwaar constructieve werkzaamheden, maar ook lichte activiteiten, zoals bijvoorbeeld slopen van binnenwanden en technische installaties. Slechts nadat proefondervindelijk is aangetoond dat een activiteit geen geluidoverlast veroorzaakt mag deze tijdens gebruiksuren plaatsvinden.

Brandveiligheid

Ten aanzien van tijdelijke voorzieningen gelden de volgende aandachtspunten:

- Door de sloop van een deel van P2 laag dient een nieuw vluchtrappenhuis op de kop van het gebouw te worden gerealiseerd. Hierbij gelden de volgende aandachtspunten:
  - De trap dient minimaal de breedte te bezitten van de bestaande trap.
  - De naastgelegen gevel van het kantoor dient brandwerend te worden uitgevoerd ter voorkoming van brandoverslag en voor veilig vluchten.
- De brandmeldinstallatie dient te worden aangepast in het te verbouwen gebied.

Constructief

De voornaamste werkzaamheden hebben een relatie met:

- Gedeeltelijke sloop van P2 laagbouw om de hellingbaan te kunnen realiseren en het realiseren van een tijdelijk stabiliteitsverband om het resterend deel van P2 laagbouw stabiel te houden.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- In de huidige situatie wordt de stabiliteit van P2 laag in de dwars- en langsrichting verzorgd door het trappenhuis en de eindwand (ter hoogte van as L1) in het noordelijk deel van P2. Omdat in V2 dit deel gesloopt wordt, moeten tijdelijke stabiliteitsvoorzieningen aangebracht worden. Deze tijdelijke stabiliteitsvoorzieningen moeten aangebracht zijn voordat gesloopt mag worden.
- De nooduitgang van de noodzetel dient gehandhaafd te blijven en mag niet beschadigen tijdens de demontage/ sloop.

Installaties

De werkzaamheden bestaan in hoofdzaak in het maken van de gebouwgebonden installaties.

Voor V2 worden de benodigde installaties gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld:

- Om de aanleg van de hellingbanen (zijde Theresiastraat) mogelijk te maken zijn aanpassingen aan afvoerleidingen en water nodig. In hoofdlijnen omvattende:
- Omleggen waterleiding vanaf de Theresiastraat, tijdelijke watermeterput
- Voorzieningen om de vuilwaterputten onder de hellingbanen bereikbaar te maken; voorzieningen maken om de pompen te kunnen uithijzen.
- Verzwaren putdeksels van de bronnen aan de beide zijden van het gebouw.
- Verplaatsen van de aansluiting van Odido.

De werkzaamheden ten behoeve van de installaties bevatten:

- Leveren, monteren, inregelen, beproeven en bedrijfsvaardig opleveren van de installatiedelen, inclusief alle benodigde leidingen, bevestigingsmaterialen en dergelijke;
- Het veilig stellen, spanningsloos of drukloos maken van bestaande installaties;
- Het demonteren en afvoeren de aanwezige bestaande installaties voor zo ver van toepassing;
- Leveren van werk-, sparings- en revisietekeningen;
- Leveren van bedienings- en onderhoudsvoorschriften;
- Leveren van meetstaten en meetrapporten;
- Coördineren met overige uitvoerende genoemde partijen;
- Leveren van bouwaansluiting en bouwplaats verlichting;
- Overdracht en uitleg van de werking van de installaties.

Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R02: 'Werkomschrijving gebouwgebonden installaties V-2'.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Nutstracés vanaf de Theresiastraat, afstemming nutsbedrijven (doorlopend proces).
- Werkzaamheden in gebied dat in gebruik is.
- Werkzaamheden in weekenden nodig.

5.2 Aandachtspunten

Functioneel

De functionele verstoring op het gebruik wordt in V3 minimaal gehouden. Wel zal het invloed hebben op de volgende zones:

- Parkeerterrein
Een aantal plekken komt te vervallen ter plaatse van nieuwe hellingbaan. Gedurende de bouwwerkzaamheden komen tijdelijk meer parkeerplaatsen te vervallen rondom het bouwgebied. In Bijlage B – Inschatting verlies parkeerplaatsen tijdens de bouw van fase V1, V2 en V3 is een inschatting gegeven welke parkeerplaatsen in deze fase komen te vervallen ten behoeve van de bouwplaats.
- Gedurende de realisatie van V3 is het gedeelte van het parkeerterrein onder P1 bouwdeel I alleen bereikbaar via de hellingbaan aan de westzijde van bouwdeel II en moeten langs de remise rijden om onder bouwdeel I te komen.
- Gehechtenbussen gebruiken in V3 de huidige in- en uitritten aan de Theresiaweg en de Adelheidstraat.

Beveiliging

In V3 moeten werkzaamheden worden uitgevoerd aan de bestaande technische beveiligingsinstallaties. Het gaat hierbij om de volgende werkzaamheden:

- Aanpassen van de weerstandsklasse van diverse bestaande wanden.
- Aanbrengen van speedgate(s).
- Aanbrengen van autorisaties op doorgangen (toegangscontrole).
- Het uitbreiden van het inbraakdetectiesysteem.
- Het uitbreiden van het cameraobservatiesysteem.

Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R01: 'Werkomschrijving Beveiliging Fase V2 en V3'.

Akoestiek & bouwfysica

Voor de werkzaamheden zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op het Paleis is gebonden aan maximale dagwaarden, deze zijn in de notitie 'Beheersing bouw- en sloopgeluid fase V2 en V3' benoemd.

Voor de realisatie van de hellingbaan aan de Juliana van Stolberglaan gelden de volgende aandachtspunten:

- De sloop van een deel van de bestaande structuur zal lawaai produceren dat invloed heeft op ruimtes die uitkijken op de bouwplaats en op mogelijk nabijgelegen woongebouwen. De sloopwerkzaamheden bedragen ca. 4 weken, zie de balkenplanning in Bijlage A – Benadering bouwtijd. Omdat de geluiduitstraling naar zowel de gebruikers van het Paleis van Justitie, alsook de geluiduitstraling naar de omwonenden aan strenge eisen zijn gebonden zal een strategie moeten worden ingezet om deze werkzaamheden op de meest geluidarme wijze uit te voeren. Hierbij dient de strategie te worden gevolgd zoals beschreven op blad 5/6 van dit rapport.
- Ruimten die (gedeeltelijk) tot hetzelfde deel van het gebouw behoren: P1 bouwdeel III (d.w.z. binnen dezelfde dilatatiegrenzen) zullen waarschijnlijk aanzienlijke hinder ervaren, in sommige gevallen ook bij minder intensieve activiteiten. Als uitgangspunt geldt dat alle bouwactiviteiten bron van geluidoverlast zijn. Dit betreft niet alleen de inzet van materiaal voor zwaar constructieve werkzaamheden, maar ook activiteiten als boren in constructies, en transportwerkzaamheden zullen leiden tot een te hoge mate van overlast. Slechts nadat proefondervindelijk is aangetoond dat een activiteit geen geluidoverlast veroorzaakt mag deze tijdens gebruiksuren plaatsvinden.

Brandveiligheid

- Geen aandachtspunten

Constructief

De voornaamste werkzaamheden hebben een relatie met:

- Realiseren van een hellingbaan/toegang tot de kelder op niveau –1 aan de Juliana van Stolberglaan. Hiervoor is gedeeltelijke sloop van de bestaande betonnen structuur nodig.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Geen bijzonderheden

Installaties

De werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit het maken van de gebouwgebonden installaties. Voor de hellingbaan aan de Juliana van Stolberglaan worden de benodigde installaties gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld:

- Om de aanleg van de hellingbanen (zijde Theresiastraat) mogelijk te maken zijn aanpassingen aan afvoerleidingen en water nodig. In hoofdlijnen omvattende:
- Voorzieningen om de vuilwaterputten onder de hellingbanen bereikbaar te maken; voorzieningen maken om de pompen te kunnen uithijzen.
- Verzwaren putdeksels van de bronnen aan de beide zijden van het gebouw.

Verdere werkzaamheden in V3 zijn, onder andere:

- Leveren, monteren, inregelen, beproeven en bedrijfsvaardig opleveren van de installatiedelen, inclusief alle benodigde leidingen, bevestigingsmaterialen en dergelijke;
- Het veilig stellen, spanningsloos of drukloos maken van bestaande installaties;
- Het demonteren en afvoeren de aanwezige bestaande installaties voor zo ver van toepassing;
- Leveren van werk-, sparings- en revisietekeningen;
- Leveren van bedienings- en onderhoudsvoorschriften;
- Leveren van meetstaten en meetrapporten;
- Coördineren met overige uitvoerende genoemde partijen;
- Leveren van bouwaansluiting en bouwplaats verlichting;
- Overdracht en uitleg van de werking van de installaties.

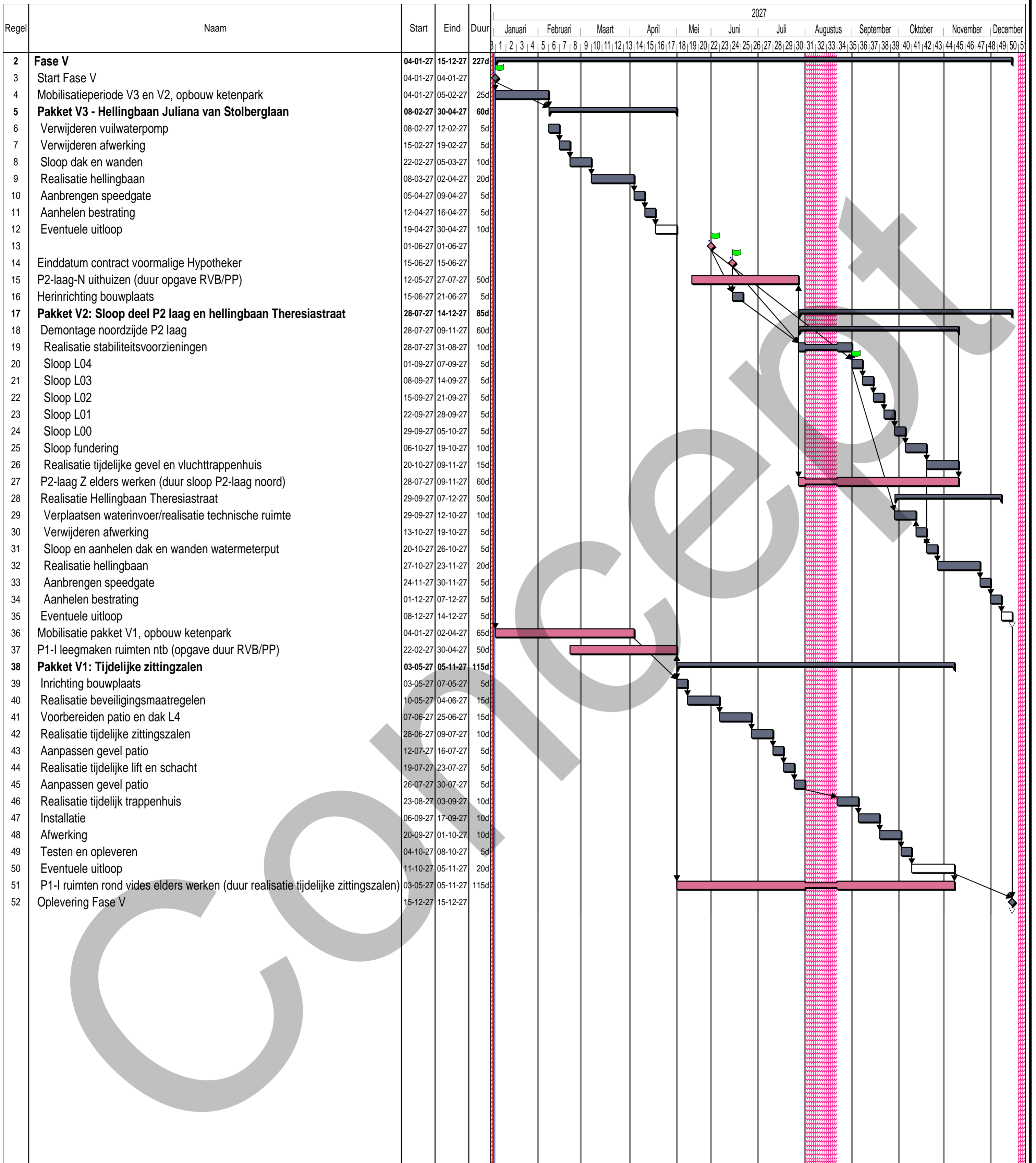
Voor een uitgebreidere toelichting van de ingrepen, werkzaamheden en aandachtspunten wordt verwezen naar rapport CPVJ_C4_R03: 'Werkomschrijving gebouwgebonden installaties V-3'.

BIJLAGEN

1. **Bijlage A – Benadering bouwtijd**

Revisiennr. / datum v5

Aanm. datum

Regel	Naam	Start	Eind	Duur	2027											
					Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December

Voorbereiding
 Bouw
  Eventuele uitloop
  Verhuisbeweging

Kalender uitzonderingen
 Feestdag
  vakantie

Mijlpaalweergaven
 Diamant

- 2. Bijlage B – Inschatting verlies parkeerplaatsen tijdens de bouw van fase V1, V2 en V3**
(fragment uit presentatie expertsessie fasering van 12 februari 2026)

Parkeren - fase V

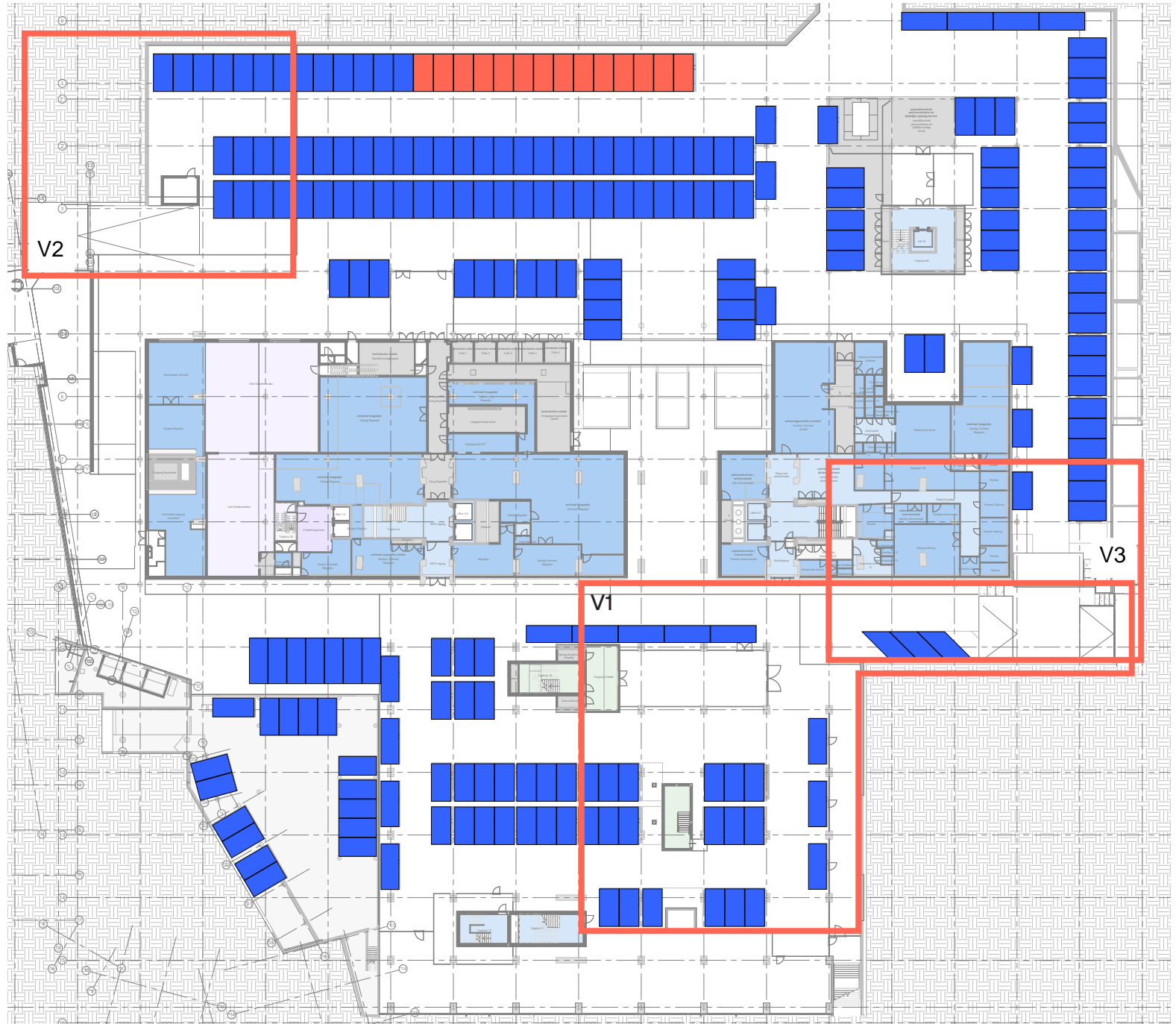
P2
-1 16 plekken
00 19 plekken

P1
-1 208 plekken

P4 0 plekken

Totaal 243 plekken

Elektrisch laden: 20

Verlies plekken tijdens bouw:

V1: -19 plekken

V2: -7 plekken

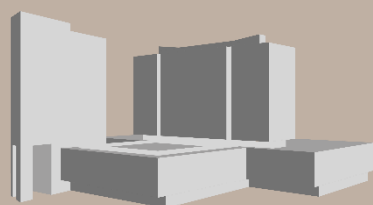
V3: -15 plekken

* Inschatting door consortium,
door aannemer te verifiëren.

3. Bijlage C – Notitie ‘Aanvullende toelichting/ ontwerpoverweging fase V1, V2 en V3’

Paleis van Justitie

Aanvullende toelichting/ ontwerpoverweging fase V1, V2 en V3

Consortium PvJ

Colofon

Project Paleis van Justitie, Den Haag
Projectcode 2500975

Onderdeel Fasering
Titel Aanvullende toelichting/ ontwerpoverweging fase V1, V2 en V3

Documentcode CPVJ_C4_R01

Samengesteld door Naam auteur(s)

Opdrachtgever Rijksvastgoedbedrijf
Ontwerpteam Consortium Paleis van Justitie
Nudus | HUB | Karres en Brands
ABT | Huygen | bbn | Meelis & Partners

Penvoerder ABT
Delftechpark 12
2628XH Delft
Postbus 82
6800AB Arnhem
+31 (0)15 2703611

Versie	Datum	Auteur	Review	Vrijgave
concept	17-4-2026	J. De Jong	R. Van Wely	R. Van Wely

Inhoud

1	ALGEMEEN	3
2	ONTWERPOVERWEGINGEN V1	4
2.1	Scheiding tussen bouwterrein en gebruiksgebied van het Paleis.....	4
2.2	Bouwterrein / toegankelijkheid	4
2.3	Bouwvolgorde/ systematiek	5
2.4	Hinder / bouwgeluid.....	5
2.5	Constructieve overwegingen	6
3	ONTWERPOVERWEGINGEN V2	7
3.1	Scheiding tussen bouwterrein en gebruiksgebied van het Paleis.....	7
3.2	Bouwterrein / toegankelijkheid	7
3.3	Bouwvolgorde/ systematiek	7
3.4	Hinder / bouwgeluid.....	8
3.5	Constructie	8
4	ONTWERPOVERWEGINGEN V3	9
4.1	Bouwterrein / toegankelijkheid	9
4.2	Bouwvolgorde/ systematiek	9
4.3	Hinder / bouwgeluid.....	9
4.4	Constructie	10

1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van de aanbestedingoverleggen met het RVB en de Paleispartners heeft het consortium een toelichting gegeven op de ontwerpoverwegingen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van het ontwerp van de werkpakketten V1, V2 en V3. In deze notitie is deze toelichting omschreven per werkpakket. Deze notitie moet ter informatie worden gelezen.

2 ONTWERPOVERWEGINGEN V1

Om tijdens de renovatie van het Paleis over voldoende zittingszalen te beschikken, dienen er drie tijdelijke zittingszalen gemaakt te worden. Deze worden gerealiseerd in de bestaande patio op de derde verdieping van het voorste bouwdeel van de laagbouw (P1L, bouwdeel I). Om deze bruikbaar te maken wordt deze in pandig aangesloten op het hart van het gebouw en worden ze via de bestaande patio's ontsloten met een trappenhuis en een lift.

2.1 Scheiding tussen bouwterrein en gebruiksgebied van het Paleis

Voor de bedrijfscontinuïteit van het Paleis is het noodzakelijk dat het bouwterrein van de aannemer gescheiden is van het publieksgebied en personeelsgebied. Er moet voorkomen worden dat onbevoegden (of ongewenste voorwerpen) het Paleis betreden. Om aan deze beveiligingseis te voldoen is een zone tussen het gebruiksgebied van het Paleis en het bouwgebied van de aannemer nodig die bestaat uit een combinatie van een inbraakvertragende wand (weerstandklasse), een detectiezone waarin niemand zich mag bevinden, en een tweede barrière/wand. Deze zone wordt aangeduid als demilitarized zone (DMZ).

Aan deze scheiding worden behalve beveiligingseisen ook eisen gesteld in relatie tot brandveiligheid (o.a. brandscheiding) en akoestiek.

Als de werkzaamheden van de aannemer buiten kantoortijden worden uitgevoerd, volstaat één wand. Dit is mogelijk omdat het Paleis niet in gebruik is. Deze situatie is vergelijkbaar met de huidige gevel in de laagbouw.

Een DMZ neemt fysiek veel ruimte in beslag die òf het bouwterrein verkleint òf het gebruiksgebied van het Paleis. Dit laatste is niet wenselijk omdat het de bedrijfscontinuïteit van het Paleis negatief beïnvloedt.

Voor het ontwerp is daarom uitgegaan dat de bouwwerkzaamheden buiten kantoortijden worden uitgevoerd. In dit geval wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de huidige scheidingen tussen het Paleis en het bouwterrein (o.a. de huidige gevels in de vides) en worden DMZ's in gebruiksgebied voorkomen. In deze specifieke situatie zijn de brandveiligheidseisen (o.a. brandscheiding) nog wel relevant.

Ter illustratie: in de twee vides waarin de trap en lift moeten komen, grenst het bouwgebied direct aan het gebruiksgebied van het Paleis. Als beide gebieden gelijktijdig worden gebruikt, is een afscheiding tussen bouwgebied, publieks- en personeelsgebied noodzakelijk die aan alle eisen voldoet. Tussen de nieuwe, tijdelijke trap en de bestaande gevel is geen ruimte voor een DMZ. De DMZ zou daardoor aan de binnenzijde van de gevel gerealiseerd moeten worden waardoor ruimten rondom de vides voor het Paleis niet meer bruikbaar zijn. Dit is voor het Paleis onwenselijk, vandaar dat de aannemer gevraagd wordt de werkzaamheden buiten kantoortijden uit te voeren.

2.2 Bouwterrein / toegankelijkheid

Met het oog op de realisatie van de tijdelijke zittingzalen wordt verondersteld dat er onder andere een bouwterrein gerealiseerd wordt buiten het Paleis van Justitie aan de Prins Clauslaan. Op deze locatie kan een bouwkraan worden opgesteld. Aanvullend is verondersteld dat er een corridor komt van de Juliana van Stolberglaan door de parkeergarage van het Paleis op niveau -1 naar de beide vides, waar de tijdelijke trap en lift in gerealiseerd moeten worden. Deze corridor is vooral bedoeld voor bouw personeel en mogelijk bouwmaterialen. De aannemer kan de (bouw)trap in de vide gebruiken om (buiten openingstijden van het paleis) direct toegang tot het bouwgebied op de 3^e

verdieping te krijgen.

Zolang de derde vide, de meest noordelijke, niet is dichtgezet met nieuwe (tijdelijke) vloeren kan de aannemer overwegen om een extra bouwtrap of bouwlift te plaatsen, zodat deze buiten kantoortijden gebruikt kan worden.

Een eventuele bouwtrap of -bouwlift in een vide vormt een verbinding met het hart van het Paleis en het bouwgebied. Daarom dient de aannemerbeveiligingsmaatregelen te treffen.

Er wordt van uitgegaan dat bouwmaterialen via een hub buiten het centrum van Den Haag 'just-in time' wordt aangeleverd zodat verkeershinder (en de stikstofuitstoot) wordt geminimaliseerd. Omdat op locatie onvoldoende parkeerplekken beschikbaar zijn, is het uitgangspunt dat bouw personeel ook via een hub buiten het centrum met shuttles naar de bouwplaats wordt vervoerd.

2.3 Bouwvolgorde/ systematiek

Nadat het landschap van de bestaande patio is verwijderd kan het dak van de tijdelijke zittingzalen worden gerealiseerd en de gevel tussen het bestaande dak op de 4^e verdieping en het nieuwe dak van de zittingzalen. Hierdoor wordt een wind- en waterdicht bouwterrein gerealiseerd. De werkzaamheden die vervolgens aan de bestaande patio gevels moeten plaatsvinden en het opbouwen van het interieur/ afbouw kunnen dan onder geconditioneerde omstandigheden plaatsvinden.

We kunnen ons voorstellen dat het voordelen heeft om elementen te prefabriceren, zodat er minder handelingen op de bouw uitgevoerd hoeven te worden en daarmee overlast richting het Paleis en omwonenden beperkt wordt. Bijvoorbeeld voor nieuwe binnenwanden en voor delen van het trappenhuis en lift.

Ten aanzien van het trappenhuis: rondom de nieuwe lift en het nieuwe trappenhuis is een brandscheiding voorzien. Deze brandscheiding moet aan de buitenzijde van het trappenhuis en lift komen aan de zijde van de videgevel. De montage van de brandscheiding wordt bemoeilijkt door de bestaande gevel. Wellicht loont het complete, verdieping-hoge segmenten van het trappenhuis te prefabriceren (deels op de bouwplaats naast het Paleis) en deze, incl. brandscheiding, in te hijsen.

2.4 Hinder / bouwgeluid

Er wordt vanuit gegaan dat alle bouwactiviteiten voor fase V1 een bron van geluidsoverlast zijn; dit betreft niet alleen zware constructieve werkzaamheden maar ook activiteiten als boren in constructies, schuren van constructies, e.d. Dergelijke activiteiten zullen leiden tot een hoge mate van overlast voor zowel het Paleis als voor omwonenden.

Om de bedrijfsvoering van het Paleis niet te hinderen moeten de werkzaamheden aan V1 over het algemeen buiten kantoortijden worden uitgevoerd. Slecht nadat proefondervindelijk is aangetoond dat een activiteit geen geluid- en trillingsoverlast veroorzaakt, mag deze tijdens gebruiksuren plaatsvinden.

Ook richting omwonenden gelden eisen. Hiervoor zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op de gevels van het Paleis mag de maximale dagwaarde van 60 dB(A) niet overschrijden. De aannemer moet alle mogelijke maatregelen nemen om overlast te minimaliseren (zie 'D05_Faseringsplan fase V, paragraaf 2.2.1).

2.5 Constructieve overwegingen

Nieuwe constructieve elementen voor fase V1 hebben vrijwel allemaal een tijdelijke functie gedurende een groot deel van de renovatie van het Paleis. De tijdelijke zittingzalen, de tijdelijke trap en lift worden later verwijderd als het bouwdeel waar de voorzieningen voor V1 komen, wordt gerenoveerd. Om deze reden hebben losmaakbare constructie elementen de voorkeur. Voor de tijdelijke voorzieningen, zoals de dakconstructie, het tijdelijke trappenhuis en lift is losmaakbaarheid niet de enige ontwerpoverweging.

Ook de capaciteit van de bestaande constructie speelt een belangrijke rol. De draagcapaciteit van de bestaande constructie en fundering is beperkt. Met name de bestaande vloervelden rondom de vides hebben onvoldoende capaciteit voor zware wanden of extra belastingen. Daarom is gekozen voor lichte constructie elementen: houten balklagen voor vides die dichtgelegd worden, en een lichte staalconstructie voor het tijdelijke dak en het trappenhuis/lift. De nieuwe dakconstructie draagt om deze reden direct af naar de bestaande kolommen.

De bestaande vloerranden rondom de vides hebben zonder versterkingen onvoldoende capaciteit om het tijdelijke trappenhuis en de lift op de bestaande vloerrand af te laten dragen. Het is wel mogelijk om het trappenhuis en de lift (met bijvoorbeeld een zelfdragende stalen liftschacht) direct op de fundering in de kelder L-1 te plaatsen (i.p.v. per verdieping af te dragen). Vanwege de beperkte vloercapaciteit moeten ook de bouwkundige elementen lichtgewicht uitgevoerd worden, bijvoorbeeld met metalstud wanden.

In fase V1 worden lokaal vloersparingen dichtgezet die ook in de uiteindelijke situatie dicht blijven. Dit betreft dus een permanente ingreep. Deze vloerdelen worden daarom in beton uitgevoerd, zodat deze vloerdelen weer één geheel vormen met de rest van het vloerveld.

3 ONTWERPOVERWEGINGEN V2

Om tijdens de renovatie het Paleis bruikbaar en bereikbaar te houden dient de laagbouw aan de Theresiastraat deels gesloopt te worden, zodat het parkeerterrein aan de noordzijde van P1 in gebruik genomen kan worden als bouwterrein en toegankelijk is voor bouwverkeer. De bestaande kern wordt gesloopt en er moet een tijdelijk trappenhuis en gevel gemaakt worden. Er moet een nieuwe tijdelijke stabiliteitsvoorziening worden gemaakt. Om het bestaande parkeerterrein bereikbaar te maken moet er een tijdelijke hellingbaan worden gemaakt.

3.1 Scheiding tussen bouwterrein en gebruiksgebied van het Paleis

Voor de bedrijfscontinuïteit van het Paleis is het noodzakelijk dat het bouwterrein van de aannemer gescheiden is van het publieksgebied en personeelsgebied. Er moet voorkomen worden dat onbevoegden (of ongewenste voorwerpen) het Paleis betreden. Om aan deze beveiligingseis te voldoen, is een zone tussen het gebruiksgebied van het Paleis en het bouwgebied van de aannemer nodig die bestaat uit een combinatie van een inbraakvertragende wand (weerstandklasse), een detectiezone waarin niemand zich mag bevinden, en een tweede barrière/wand. Deze zone wordt aangeduid als demilitarized zone (DMZ) en dient op alle verdiepingen in de laagbouw van P2 gerealiseerd te worden.

3.2 Bouwterrein/ toegankelijkheid

Met het oog op de gedeeltelijke sloop van het P2 laagbouw en de realisatie van een hellingbouw naar het parkeerterrein aan de noordzijde van P1 wordt verondersteld dat er onder andere een bouwterrein gerealiseerd wordt gedeeltelijke op de openbare weg in de Theresiastraat, in de steeg tussen P2 laagbouw en het naastgelegen appartementen complex aan de Theresiastraat en op het parkeerterrein van het Paleis van Justitie in de noordwest hoek.

De steeg tussen P2 laagbouw en het appartementencomplex is privaat eigendom. Het RVB maakt met de eigenaren van het complex afspraken over het tijdelijk gebruik van de steeg in verband met een bouwveiligheidszone.

De toegang van het bouwterrein vindt plaats vanaf de Theresiastraat. Omdat het bouwterrein een verbinding vormt het personeelsgebied van het Paleis dient de aannemer beveiligingsmaatregelen te treffen.

Er wordt van uitgegaan dat bouwmaterialen via een hub buiten het centrum van Den Haag 'just-in time' wordt aangeleverd zodat verkeershinder (en de stikstofuitstoot) wordt geminimaliseerd. Omdat op locatie onvoldoende parkeerplekken beschikbaar zijn, is het uitgangspunt dat bouw personeel ook via een hub buiten het centrum met shuttles naar de bouwplaats wordt vervoerd.

3.3 Bouwvolgorde/ systematiek

Nadat P2 laagbouw is uitgehuisd en de afscheiding tussen bouwgebied en personeelsgebied is gerealiseerd (DMZ) kunnen de tijdelijke stabiliteitsvoorzieningen worden aangebracht en de bestaande speedgate worden gedemonteerd, zodat deze later weer terug geplaatst kan worden. Hierna kan het noordelijke deel van P2 laagbouw worden gedemonteerd / gesloopt.

Nadat de tijdelijke stabiliteitsvoorzieningen zijn aangebracht kan gestart worden met de demontage / sloop van het noordelijk deel P2 laagbouw. Beginnend bij de dakvloer en eindigend op begane

grond niveau. De bestaande begane grond dient grotendeels behouden te blijven, evenals de nooduitgang van de Noodzetel.

Na de demontage en sloop kan het tijdelijke trappenhuis geplaatst worden en de kan ook de gevel worden gerealiseerd om P2 laagbouw weer af te sluiten. Gelijktijdig kan begonnen worden met het verplaatsen van de watermeter. De bestaande watermeterruimte wordt verwijderd en verplaatst naar een tijdelijke watermeterruimte op het parkeerterrein.

De nieuwe toegang dient tenslotte met een speedgate en hekken te worden afgesloten van de openbare ruimte.

3.4 Hinder/ bouwgeluid

Er wordt vanuit gegaan dat alle bouwactiviteiten voor fase V2 een bron van geluidsoverlast zijn; dit betreft niet alleen zware constructieve werkzaamheden, zoals demontage en sloop. Dergelijke activiteiten zullen leiden tot een hoge mate van overlast voor zowel het Paleis als voor omwonenden.

Richting omwonenden en richting het Paleis gelden eisen. Hiervoor zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op de gevels van het Paleis mag de maximale dagwaarde van 60 dB(A) niet overschrijden. De aannemer moet alle mogelijke maatregelen nemen om overlast te minimaliseren (zie 'D05_Faseringsplan fase V, paragraaf 2.2.1).

3.5 Constructie

De sloopleijn van het te slopen noordelijk deel is van P2 laag is afgestemd op de huidige draagstructuur met kolommen en dragende gevelementen. Nieuwe constructieve elementen voor fase V2 hebben een tijdelijke functie totdat het restant van P2 laagbouw in fase B0 wordt gesloopt. Om deze reden zijn losmaakbare constructie elementen voorgesteld, zoals de tijdelijke stabiliteitsconstructie en het tijdelijke trappenhuis. Hierbij is ook rekening gehouden met de beperkingen van de draagcapaciteit van de bestaande constructie en fundering. Daarom is gekozen voor lichte constructie elementen: een staalconstructie.

4 ONTWERPOVERWEGINGEN V3

Om tijdens de renovatie het Paleis bruikbaar en bereikbaar te houden dient er aan de Juliana van Stolberglaan een nieuwe hellingbaan gemaakt te worden. Deze hellingbaan is noodzakelijk om de werkzaamheden te kunnen starten aan V1 en V2.

Dit is een permanente hellingbaan, omdat deze ná de renovatie ook noodzakelijk is.

4.1 Bouwterrein/ toegankelijkheid

Met het oog op de realisatie van een hellingbaan naar het parkeerterrein aan de oostzijde van P1 wordt verondersteld dat er onder andere een bouwterrein gerealiseerd wordt gedeeltelijke op de openbare weg in de Juliana van Stolberglaan en op het parkeerterrein van het Paleis van Justitie in de zuidoosthoek van bouwdeel 3 op kelderniveau -1.

De toegang van het bouwterrein vindt plaats vanaf de Juliana van Stolberglaan. Omdat het bouwterrein een verbinding vormt het personeelsgebied van het Paleis dient de aannemer beveiligingsmaatregelen te treffen.

Er wordt van uitgegaan dat bouwmaterialen via een hub buiten het centrum van Den Haag 'just-in time' wordt aangeleverd zodat verkeershinder (en de stikstofuitstoot) wordt geminimaliseerd. Omdat op locatie onvoldoende parkeerplekken beschikbaar zijn, is het uitgangspunt dat bouw personeel ook via een hub buiten het centrum met shuttles naar de bouwplaats wordt vervoerd.

4.2 Bouwvolgorde/ systematiek

Om de hellingbaan te kunnen realiseren zal een deel van de bestaande constructie verwijderd moeten worden. De bovenzijde van een deel van een installatieruimte van P1 bouwdeel 3 moet worden verwijderd en voorzien worden van een nieuwe dakvloer. Voordat dit kan plaatsvinden zal de installatieruimte moeten worden verplaatst.

Ook dient de deksel van de WKO put verzwaard te worden.

Na de demontage en sloop en verwijderen bestaande bestrating en onderlaag, kan de nieuwe hellingbaan worden gebouwd. De nieuwe toegang dient tenslotte met een speedgate en hekken te worden afgesloten van de openbare ruimte.

4.3 Hinder/ bouwgeluid

Er wordt vanuit gegaan dat alle bouwactiviteiten voor fase V3 een bron van geluidsoverlast zijn; dit betreft onder andere sloopwerkzaamheden, zoals betonzagen en het verwijderen van een zand/cement pakket. sloop. Dergelijke activiteiten zullen leiden tot een hoge mate van overlast voor zowel het Paleis als voor omwonenden.

Richting omwonenden en richting het Paleis gelden eisen. Hiervoor zijn de wettelijke eisen volgens BBL/ Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag van toepassing. Het geluidniveau op de gevels van de omliggende gebouwen en op de gevels van het Paleis mag de maximale dagwaarde van 60 dB(A) niet overschrijden. De aannemer moet alle mogelijke maatregelen nemen om overlast te minimaliseren (zie 'D05_Faseringsplan fase V, paragraaf 2.2.1).

Omdat de te slopen constructie delen via contactgeluid overlast kunnen veroorzaken en daarmee de bedrijfsvoering van het Paleis kunnen hinderen moeten de werkzaamheden aan V3 over het

algemeen buiten kantoor tijden worden uitgevoerd. Slecht nadat proefondervindelijk is aangetoond dat een activiteit geen geluid- en trillingsoverlast veroorzaakt, mag deze tijdens gebruiksuren plaatsvinden.

4.4 Constructie

Constructieve ingrepen in fase V3 vormen de definitieve aanpassingen voor de gehele renovatie. Er worden delen van de kelder gesloopt om de permanente hellingbaan te realiseren. De nieuwe constructie elementen sluiten qua materialisatie aan op de bestaande wanden en dakvloer. In verband met de grondkering en regenwater is gekozen voor betonnen constructie delen die aansluiten op de bestaande betonnen delen.